

POSTANOWIENIE

21 maja 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Mariusz Łodko

na posiedzeniu niejawnym 21 maja 2026 r. w Warszawie

w sprawie z wniosku K.C.

z udziałem K.C.1, A.W., R.C., K.C.2 i Z.Ł.

o dział spadku i zniesienie współwłasności,

na skutek skargi kasacyjnej Z.Ł.

od postanowienia Sądu Okręgowego w Krakowie

z 15 stycznia 2024 r., II Ca 947/23,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Uczestniczka Z.Ł. wniosła skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego w Krakowie z 15 stycznia 2024 r. Wniosek o jej przyjęcie do rozpoznania uzasadniła wystąpieniem bliżej określonego istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) związanego z wykładnią art. 1 ustawy z dnia 26 października 1971 r. o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych (dalej jako: „u.u.w.g.r.”). Skarżąca wskazała także na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.), tj. art. 339 k.c. Powołała się również na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), wynikającą z naruszenia przez Sąd drugiej instancji art. 378 § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną wnioskodawczyni K.C. wniosła o wydanie postanowienia odmawiającego przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ewentualnie o jej oddalenie oraz o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Istotne zagadnienie prawne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. to zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Powołując się na tę przyczynę kasacyjną skarżący powinien wskazać przepisy prawa, na których tle zagadnienie się wyłoniło oraz powołać argumenty prawne wykazujące rozbieżność ocen. Skarżący powinien przedstawić pogłębioną argumentację prawną w celu wykazania, że zagadnienie jest istotne, wywołuje poważne wątpliwości interpretacyjne, nie było dotychczas rozstrzygnięte w judykaturze albo dotychczasowe orzecznictwo wymaga zmiany i jego rozstrzygnięcie ma znaczenie dla merytorycznego rozstrzygnięcia sprawy (zob. m.in. postanowienia SN: z 23 sierpnia 2007 r., I UK 134/07, i z 9 lutego 2011 r., III SK 41/10).

Skarga kasacyjna nie spełnia powyższych wymogów. W lakonicznym uzasadnieniu tej przyczyny kasacyjnej, skarżąca nie przedstawiła jakichkolwiek argumentów z omówieniem poglądów orzecznictwa, doktryny, jak również możliwych i rozbieżnych interpretacji oraz jurydycznych racji uzasadniających pogląd o wystąpieniu w sprawie istotnego zagadnienia prawnego. Skarżąca nie wykazała, aby w zakresie przedstawionego zagadnienia istniały w orzecznictwie wątpliwości ani możliwe do przyjęcia rozbieżne interpretacje prawne, wykraczające poza zwykłe wątpliwości interpretacyjne, które powstają w procesie decyzyjnym. Skarżąca nie przedstawiła też argumentów wskazujących na to, że rozstrzygnięcie podnoszonych przez nią kwestii ma znaczenie dla rozwoju prawa lub znaczenie precedensowe dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Powołanie się przez skarżącą na tę przyczynę kasacyjną jest w istocie pytaniem o trafność stanowiska Sądu drugiej instancji w związku z rozstrzygnięciem tej konkretnej sprawy oraz polemiką z tym stanowiskiem.

Zwrócić należy również uwagę, że istotne zagadnienie prawne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. powinno być sformułowane w oparciu o okoliczności

mieszczące się w stanie faktycznym sprawy, wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (zob. postanowienie SN z 20 listopada 2025 r., I CSK 2787/25). Z ustaleń faktycznych Sądu drugiej instancji, które wiążą Sąd Najwyższy (art. 398¹³ § 2 k.p.c.) nie wynika natomiast, aby między skarżącą a jej rodzicami doszło do zawarcia nieformalnej umowy darowizny obejmującej sporną nieruchomość. Sąd drugiej instancji uznał, że skarżąca nie przedstawiła materiału dowodowego, z którego wynikałoby, że do zawarcia takiej umowy doszło zarówno przed, jak i po wydaniu na rzecz jej rodziców aktu własności ziemi w trybie art. 1 u.u.w.g.r. W konsekwencji skarżąca – w oparciu o ww. nieformalną umowę darowizny – nie mogła stać się posiadaczem samoistnym spornej nieruchomości. Rozstrzygnięcie wskazanych przez skarżącą wątpliwości interpretacyjnych – dotyczących wykładni art. 1 u.u.w.g.r. – jest zatem bezprzedmiotowe, gdyż nie będzie miało wpływu na wynik sprawy.

Ubocznie należy wskazać, że w orzecznictwo Sądu Najwyższego wyjaśniono, iż nabycie własności nieruchomości w trybie art. 1 ust. 1 u.u.w.g.r. następowało z mocy samego prawa, z dniem wejścia w życie tej ustawy. Sama decyzja administracyjna, jak i jej ujawnienie w księdze wieczystej miało natomiast charakter deklaratoryjny (zob. uchwałę SN z 26 listopada 1992 r., III CZP 145/92, wyrok SN z 18 marca 2009 r., IV CSK 4/09 oraz postanowienie SN z 19 sierpnia 2009 r., III CZP 51/09).

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wskazania, że określony przepis prawa, mimo, iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy powołać (zob. postanowienia SN: z 26 czerwca 2015 r., III CSK 77/15, i z 20 maja 2016 r., V CSK 692/15). Konieczne jest dokonanie analizy rozbieżnych orzeczeń i wykazanie, że rozbieżność wynika z różnej wykładni przepisu (zob. postanowienia SN: z 15 października 2002 r., II CZ 102/02; z 28 marca 2007 r., II CSK 84/07; z 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07; z 15 kwietnia 2021 r., IV CSK 617/20).

Skarga kasacyjna kryteriów tych nie spełnia. Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie zawiera jakiejkolwiek argumentacji prawnej, w szczególności przez odwołanie się do poglądów judykatury, możliwych rozbieżnych interpretacji prawnych i racji jurydycznych stojących za każdą z nich, z którego wynikałoby, że zastosowane przez Sąd *meriti* przepisy prawa, ze względu na brak jednolitej czy też ustalonej linii orzeczniczej, wymagają wykładni. Skarżąca pod pozorem potrzeby wykładni przepisów prawa, w istocie pyta o trafność stanowiska Sądu drugiej instancji wyrażonego w związku z rozstrzygnięciem tej konkretnej sprawy. Jej argumenty sprowadzają się do zwykłej polemiki z oceną prawną dokonaną przez Sąd *meriti*, z którą skarżąca się nie zgadza, co *per se* nie stanowi o potrzebie wykładni przepisów prawa.

Przewidziane w art. 339 k.c. domniemanie, że ten, kto rzeczą faktycznie włada, jest posiadaczem samoistnym, nie jest domniemaniem, które bezwzględnie wiąże, niezależnie od okoliczności. Jest to domniemanie, które nie może być sprzeczne z istniejącym stanem faktycznym, który wprost wyłącza dopuszczalność takiego domniemania (zob. postanowienie SN z 13 grudnia 2024 r., I CSK 4556/23). Jeśli z przyjętych przez sąd *meriti* wyników postępowania dowodowego wynika, że posiadanie nieruchomości nie miało charakteru posiadania właścicielskiego, wówczas przyjąć należy, że doszło do skutecznego obalenia domniemania z art. 339 k.c. (zob. postanowienie SN z 27 listopada 2020 r., III CSK 184/18).

Sąd drugiej instancji uznał, że z materiału dowodowego wynikało, iż skarżąca pomagała rodzicom zajmować się sporną nieruchomością, co nie oznacza, że przejęła tę nieruchomość w posiadanie samoistne. Skarżąca nie przedstawiła dowodów, z których wynikałoby, że jej rodzice wyzbyli się władztwa nad nieruchomością na jej rzecz. Z całokształtu oceny Sądu *meriti* wynika, że objęcie przez skarżącą nieruchomości w posiadanie nastąpiło w ramach stosunków rodzinnych, zatem było posiadaniem zależnym (zob. postanowienia SN z 21 kwietnia 2023 r., I CSK 4873/22, i z 12 lutego 2021 r., IV CSK 454/20).

Skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, gdy dla przeciętnego prawnika z samej treści skargi – bez pogłębionej analizy i jurydycznych dociekań –

w sposób jednoznaczny wynika, że wskazane w niej podstawy zasługują na uwzględnienie z uwagi na kwalifikowany charakter naruszenia przepisów prawa. Zasadność skargi kasacyjnej jest oczywista, a więc dostrzegalna *prima vista* dla każdego prawnika, który bez przeprowadzania wnikliwej analizy powinien dojść do wniosku, że zaskarżone orzeczenie jest jaskrawo nieprawidłowe (zob. postanowienie SN z 15 lipca 2015 r., IV CSK 17/15). Powołując się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej należy wykazać, że popełnione przy ferowaniu zaskarżonego orzeczenia uchybienia w zakresie stosowania prawa miały charakter kwalifikowany i nie podlegały różnym ocenom (zob. postanowienia SN: z 12 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00; z 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, i z 10 kwietnia 2018 r., I CSK 730/17). Przy czym, o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanego naruszenia prawa przez sąd drugiej instancji, dostrzegalnego w sposób oczywisty dla każdego prawnika (zob. postanowienie SN z 28 stycznia 2022 r., I CSK 947/22).

Przedstawiona przez skarżącą argumentacja nie przekonuje o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej. Sąd drugiej instancji – wbrew twierdzeniom skarżącej – ustosunkował się do zarzutów apelacji zarzutów w sposób wskazujący na to, że zostały w całości rozważone (art. 378 § 1 k.p.c.). Sąd drugiej instancji przekonująco wyjaśnił, że skarżąca nie wykazała, iż po nabyciu w 1982 r. udziału w nieruchomości w drodze dziedziczenia po ojcu, podejmowała działania świadczące o zamianowaniu pozostałym współwłaścicielom rozszerzenie zakresu posiadania nieruchomości ponad przysługujący jej udział. Taki stan rzeczy uniemożliwiał przyjęcie, że skarżąca nabyła udziały pozostałych współwłaścicieli w drodze zasiedzenia (zob. postanowienie SN z 8 maja 2026 r., I CSK 328/26).

W konsekwencji uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania – lakoniczne i ograniczone do sformułowania wniosku – nie przekonuje, że zastosowanie powołanych w skardze przepisów prawa doprowadziło do wydania nieprawidłowego rozstrzygnięcia, oraz że Sąd drugiej instancji naruszył prawo procesowe i materialne w sposób, który przekłada się na konieczność uchylenia lub zmiany zaskarżonego orzeczenia. W szczególności, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wraz z uzasadnieniem jest

odrębną konstrukcyjnie i funkcjonalnie częścią skargi kasacyjnej i nie jest rzeczą Sądu Najwyższego poszukiwanie w innych jej częściach argumentów na uzasadnienie podniesionych w nim twierdzeń, w tym w podstawach kasacyjnych i ich uzasadnieniu (zob. postanowienie SN z 22 kwietnia 2015 r., IV CSK 613/14).

Z powyższych względów, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie znajdując również okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu, w szczególności nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.).

Biorąc pod uwagę, że przedmiotem zaskarżenia skargą kasacyjną było postanowienie Sądu drugiej instancji rozstrzygające o apelacji wniesionej od postanowienia wstępnego Sądu pierwszej instancji, rozstrzygnięcie o kosztach postępowania kasacyjnego nastąpi w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie (art. 108 § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.).

Mariusz Łodko

[wr]

[SOP]